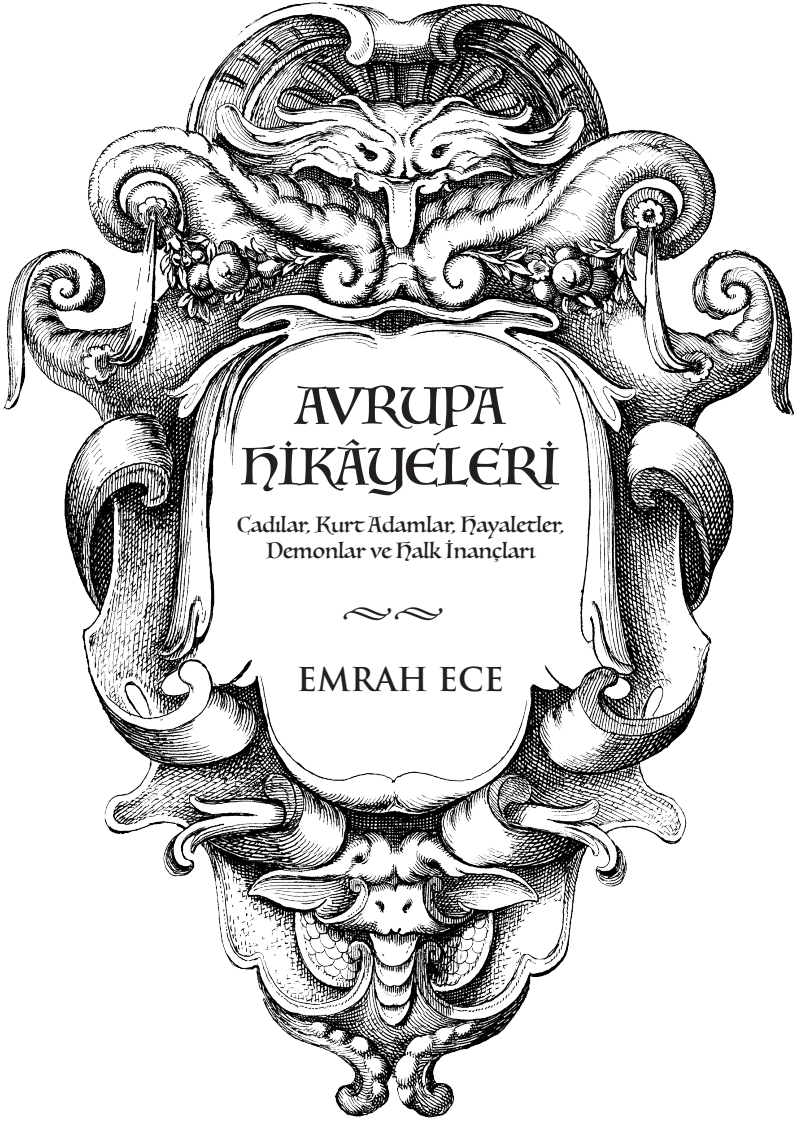

AVRUPA HİKÂYESLERİ

Cadılar, Kurt Adamlar, Hayaletler,
Demonlar ve Halk İnançları

EMRAH ECE

 / otukennesriyat

YAYIN NU: 2193

EDEBÎ ESERLER: 1113

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI

SERTİFİKA NU: 49269

ISBN: 978-625-408-812-4

www.otuken.com.tr

otuken@otuken.com.tr

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®

İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 • 34433 Beyoğlu-İstanbul
Tel: (0212) 251 03 50

Genel Müdür: Ertuğrul Alpay

Genel Yayın Yönetmeni: Göktürk Ömer Çakır

Editör: M. Bilal Erimez

Düzeltili: Ayberk Furkan Demirel

Kapak Görseli: Emrah Ece

İç Görseller: Emrah Ece tarafından yapay zekâ ile üretilmiştir.

Dizgi-Tertip: Ötüken

Kapak Baskısı: CB Matbaacılık

Baskı: Çınar Matbaacılık ve Yayın Sanayii Ticaret Ltd Şti
Yüzyıl Mah. Matbaacılar Cad. Ata Han Nu: 34 K: 5
Bağcılar-İstanbul
Tel: (0212) 628 96 00
Sertifika Nu: 45103

İstanbul - 2024

Kitabın bütün yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir.
Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği
akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya
tamamen alıntı yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya
edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

EMRAH ECE: 1984 yılında İstanbul'da doğdu. Küçük yaşta ninesinin dizi dibinde dinlediği hikâyelerin etkisi ile folklor, tarih ve mitoloji gibi konulara ilgi duymaya başladı.

On sekiz yaşında bir grup akranı ile birlikte *Yolbaşı* adında bir dergi çıkardı, ancak derginin ömrü dört sayıyı geçemedi.

Resim yaptı, şiir yazdı, çeşitli internet mecralarında denemeler kaleme aldı. 2017'de sosyal medyada Türk mitolojisi ve halk hikâyeleri anlatmaya başladı. *Ayarsız, Genç Sanat, Türk Yurdu* ve *Millî Mecmua* dergilerinde yazıları yayımlandı. 2020 yılında Türk dünyasının muhtelif bölgelerinden derlenmiş *Bozkır Hikâyeleri*, 2022 yılında ise *Yer-Su Hikâyeleri* adlı kitapları yayımlandı.

Evli ve bir kız, bir oğlan çocuğu babası olan yazar, Türkoloji sahasında eğitim ve çalışmalarına devam etmektedir.

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ • 19

I. CADILAR • 23

On Beşinci Yüzyıl Roması'nda

Yaşanmış Bir Cadı Vakası • 29

Gleichenberg Şatosu (Avusturya) • 31

Çingene Cadının Şifası (Avusturya) • 32

Pagan Kadın (Avusturya) • 36

Cadılık İftirası (Almanya) • 37

Cadıların Sahte Meryemi (Bavyera) • 40

Cadının Başı (Bavyera) • 41

Değirmen Cadısı (Almanya) • 44

Örgüler (Avusturya) • 46

Ayı Prenses (İskoçya) • 47

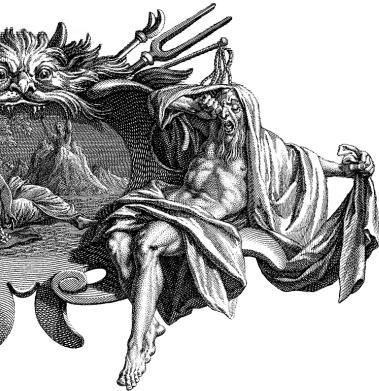
Nancy'nin Bebekleri (Norveç) • 50

Ölümsüz İhtiyar (Norveç) • 54

İskelete Dönüşen Cadı Kadın

(Meksika Halk Hikâyesi) • 56

La Bruja (Meksika) • 58

II. BLOCKSBERG DAĞI • 61

Tekinsiz Mekânlarda Cin Düğünü,

Hexentanz, Ruhlar Alayı ve Soğan Kabuğu • 63

Cadıların Dağı Blocksberg • 67

Avrupa'nın Haydut Cadıları Bokkenrijderler • 69

Eşek Büyüsü (Bavyera) • 71

Cadıların Gecesi (Almanya) • 74

Cadıların Şabatı (Norveç) • 77

Cadıların Yolculuğu (Almanya) • 79

Avcı ve Cadılar (Bavyera) • 82

Walpurgis Gecesi Cadıları (Almanya) • 83

Cadıların Dansı (Hexentanz) (Almanya) • 85

Gittelde'nin Cadıları (Almanya) • 88

Cadıların Kemancısı (Almanya) • 91

Cadıların Kavalcısı (Macaristan) • 93

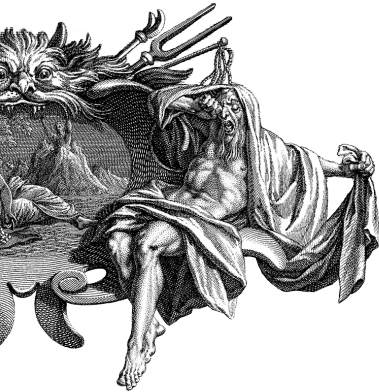
Kemancı ve Cüceler (Almanya) • 95

Cadılar Meclisi (Hollanda) • 97

Gölgesiz Kadının Günahı (Danimarka) • 100

Cadının Çırağı (Norveç) • 102

Cadının Sırrı (Muğla) • 104

III. SÜT CADILARI • 109

Süt Cadıları (Almanya) • 111

Bjära (İsveç) • 112

Mjölkhare (İsveç) • 113

Tilberi (İzlanda) • 115

Kratt (Estonya) • 116

Yakılan Cadının Kızı (Norveç) • 117

Kurt Kılığına Giren Cadı (Almanya) • 120

Süt Cadısı (Bavyera) • 121

Süt Cadısı, Şeytan ve Terzi (Bavyera) • 123

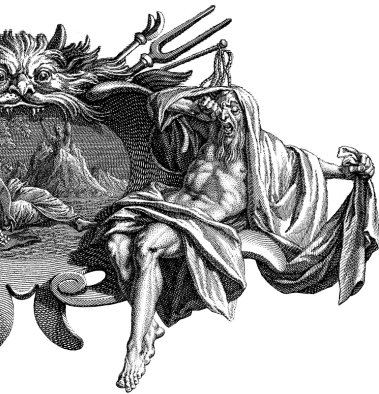
Cadıyla Talihsiz Bir Karşılaşma (Avusturya) • 125

Kara Köpek (Shetland Adaları) • 126

Tavşan Olan Cadı (Almanya) • 128

Wolpertinger (Almanya) • 129

Yanlış Bir Büyü (Almanya) • 130

IV. TRUD CADISI • 133

Drude Kimliğini İfşa Ediyor (Almanya) • 136

Trud Cadısı (Almanya) • 137

V. DEĞİŞEN BEBEK • 141

Incubus ve Succubus • 144

Şeytan'ın Bebeği (Norveç) • 145

Krampus (Avusturya) • 147

Ludvérc (Avusturya) • 149

VI. KARA ÖLÜM VEBA • 151

Førnesbrunen (Norveç) • 153

Veba Cadısı Pesta ile Kayıkçı (Norveç) • 155

Veba Karantinası (Norveç) • 156

Veba Kafilesi (Polonya) • 158

Kurban Edilen Kız (Avusturya) • 160

VII. VAHŞİ AV • 163

Herlechin's Hunt • 165

Hayalet Süvariler Oskorei (Norveç) • 167

Vahşi Avcı Wod(Almanya) • 169

Ormandaki Hortlak(Hollanda) • 172

Vahşi Avcının Hediyesi (Almanya) • 174

Vahşi Avcı (Belçika) • 175

VIII. KURT ADAMLAR VE KURLAR • 177

İrlanda'nın Kurt Adamları Faoladhlar • 180

Morrigan ve Cúchulainn • 183

Fiann • 184

Rahip ve Ossory'nin Kurt Adamları (İrlanda) • 185

Connor'un Kurtları (İrlanda) • 191

Kurt Kadın (Hırvatistan) • 195

Kurt Adam (Hannover) • 198

Dört Kurt Kardeş (Avusturya) • 200

Cadı ve Lanetli Kurt (Polonya) • 203

Kurt Emin • 206
Kurt Figürü (Almanya) • 209
Aziz Francis ve Kurt (İtalya) • 211
Aziz Gallen ve Ayı (İsviçre) • 214
Aceleci Kurt (İsviçre) • 215

IX. HAYALETLER • 217

Fırtınaların Hayalet Gemisi
 Uçan Hollandalı (Denizci Efsanesi) • 219
Ahırdaki Hayalet (Orkney Adaları) • 220
Gece Yarısı Noel Ayini (Norveç) • 222
Kefen Parçası (Rusya) • 224
Nachzehrer (Almanya) • 226
Kralın Hortlak Kızı (Rusya) • 227
Mezarlık Korkusu (Transilvanya) • 230
Yolsuzluk Yapan Vergi Memuru Herr Holger'in
 Hortlaması (İskandinav Baladı) • 232

X. FAUSTİYEN HİKÂYELER • 235

Şeytan'la Pazarlık ve Sanat • 237

Dr. Faust Yunan Mitolojisi Anlatıyor (Almanya) • 244

Dr. Faust'un Boxberg Şatosu'ndaki
Büyüleri (Almanya) • 246

Dr. Faust'un Yeniden Dirilişi (Almanya) • 248

Faust, Şeytan'a Eziyet Ediyor (Hollanda) • 249

Faust'un Cehennem Büyüleri Kitabı (Almanya) • 252

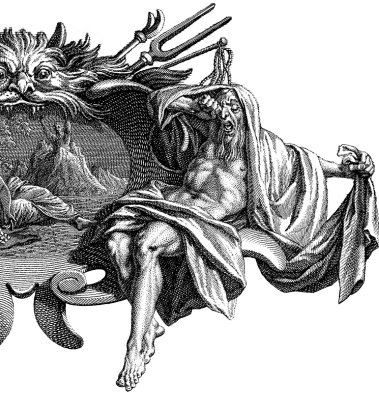
Faust'un İskambil Oyunu (Almanya) • 253

Şeytan'ı Aldatan Adam (Avusturya) • 254

Ayı Postlu Asker ve Şeytan (Almanya) • 255

Luther'in Şeytan'ı Kovması (Almanya) • 258

Terzi ile Şeytan (Meksika Halk Hikâyesi) • 259

XI. DOĞA RUHLARI • 261

Frau Holle (Almanya) • 263

Huldra ile Mads (Norveç) • 264

Orman Kızı ve İki Kız Kardeş (Bavyera) • 267

Sennentuntschi (İsviçre) • 270

Noel Gecesi Trol Ziyafeti (Norveç) • 276

Finlandiyalı Büyücü ve Ejderha (Norveç) • 278

Bay Lazarus ile Ejderha (Yunanistan) • 280

XII. SU RUHLARI • 285

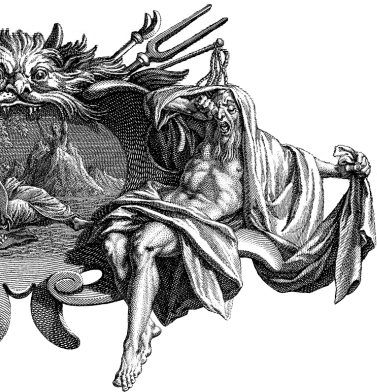
Bäckahästen • 287

Kelpie • 288

Jenny Greenteeth (İngiltere) • 290

Peri Atları (İrlanda) • 292

Kopakonnen (Kalsoy Adası) • 294

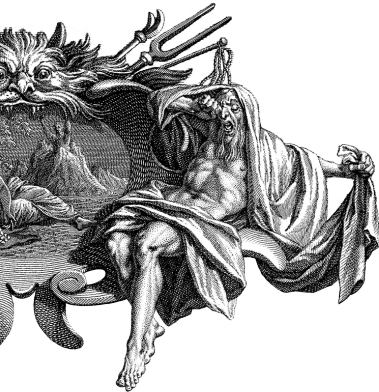

- Goblin Midilli (Fransa) • 296
Arp (İskandinav Baladı) • 299
Agnetta ve Deniz Adamı (İskandinav Baladı) • 300
Heimo ve Nökken (İskandinav Baladı) • 302
Arpın Gücü (İskandinav Baladı) • 303
Şövalye ve Deniz Kızı (İsveç Baladı) • 305
Lort Peter'in Deniz Yolculuğu (İskandinav Baladı) • 306

XIII. CÜCELER • 309

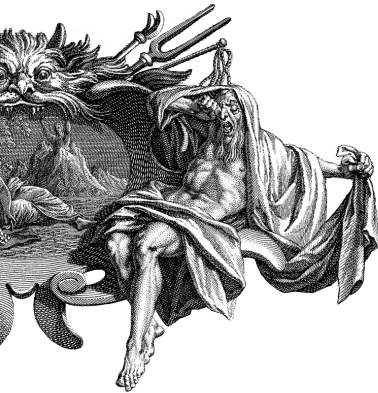
Nisse • 311

- Elverom'daki Nisse (Norveç) • 312
Ahır İyesi (Tataristan) • 313
Ak Sakallı Cüce (Almanya) • 314
Wörthersee Gölü (Avusturya) • 318
Yedi Cücenin Ölümü (İsviçre) • 319

XIV. NORDİK ANLATILAR • 321

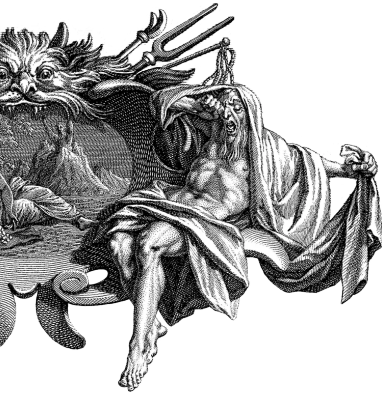
- Wodan ve Frija (Bavyera) • 323
Valkürlerin Şarkısı (Bavyera) • 325
Kılıç (Völsunga Saga'dan) • 328
Tanrıça Hertha ve Rügiler (Almanya) • 329
Kont Tostig (İskandinav Baladı) • 331
Üç Haydut ve Tyrsson'un Kızları
(İskandinav Baladı) • 333
Virelei (İskandinav Baladı) • 335
Şövalye Hillebrand ve Prenses Hilla (İsveç Baladı) • 336
Küçük Signe ve Ejderha (İskandinav Baladı) • 338
Çalışkan Oğlan Kerstin (İsveç Baladı) • 339
Küçük Kerstin ve Dağ Kralı (İskandinav Baladı) • 341
Lort Peter ve Küçük Kerstin (İskandinav Baladı) • 343
Valraven (İskandinav Baladı) • 344

XV. TÜRKLER • 347

- Bâb-ı Âli Nasıl Savaş İlan Eder • 349
Şeytan'la Anlaşan Avar Soylusu (Macaristan) • 351
Türklerin Esiri (Avusturya) • 353
Hun Kralı Attila'nın Mezarı (Almanya) • 354
Attila'nın Mezarı (Almanya) • 355
Hayalet Türkler (Viyana Halk Hikâyesi) • 356
Hayalet Muhafızlar (Polonya) • 358
Meryem Ana'nın, Türkleri
 Uçurumdan Atması (Avusturya) • 360
Merzifonlunun Rüyası (Avusturya) • 362
Türk Hüseyin (Avusturya) • 365

Kaynakça • 367

Ön söz

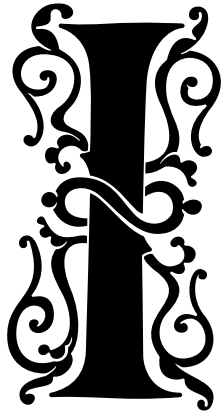

2017 yılında *Bozkır Hikâyelerinin* ilk sayfaları ortaya henüz çıkmaya başlamışken, diğer yandan okumaya başlayacağınız bu kitabın nüvesi ekilmiş oldu. *Bozkır Hikâyeleri* okurlarına kavuşmakta acele edince, *Avrupa Hikâyelerine* ayırdığım vakit de azaldı. Hatta 2020'de çıkan *Bozkır Hikâyelerinin* ardından iki yıl sonra, 2022'de *Yer-Su Hikâyeleri* de okurla buluştu. Yıllar süren hazırlama süreci; vaksizlik ve geniş zaman, aksilikler ve kolaylıklar, merak ve umursamazlık, yazmaya olan iştahsızlık ve bazen de oburluk arasında demlenerek nihayete erdi.

Bu kitapta yalnızca hikâyeleri aktarmak yerine, yer yer folklorla dair bilgiler vermeyi ve Avrupa folkloru ile Türk folklorunu kıyaslayarak benzerlikleri göstermeyi tercih ettim. Avrupa, yüz-yıllar boyunca farklı halkların, dillerin ve kültürlerin bir araya geldiği, birbirine karıştığı ve nihayetinde bugünkü kimliğine büründüğü bir coğrafyadır. Bu kıtanın hikâyeleri, büyümlü masalları, halk efsaneleri ve mitolojik anlatılarının işlendiği bu çalışmada, Fransa bataklıklarından Almanya'nın karanlık ormanlarına, İskandinavya'nın soğuk kuzey efsanelerine kadar bu topraklarda anlatılan hikâyeleri işlemeye çalıştım.

Bu kitap, Avrupa'nın farklı köşelerinden derlenmiş hikâyeleri bir araya getirirken hem bu zengin çeşitliliği hem de ortak insanlık mirasını keşfetme yolculuğuna çıkma fırsatı sunuyor. Bir yandan peri masallarının masumiyetiyle sarılırken diğer yandan folklorla iç içe geçmiş tarihî olayların acı gerçekliğiyle yüzleştireceğini umuyorum.

Bu hikâyeler, Avrupa'nın kadim anlatı geleneğinin bir parçası olarak, insanlık tarihinin ve kültürel evrimin bir aynasıdır. Her

ÇADILAR

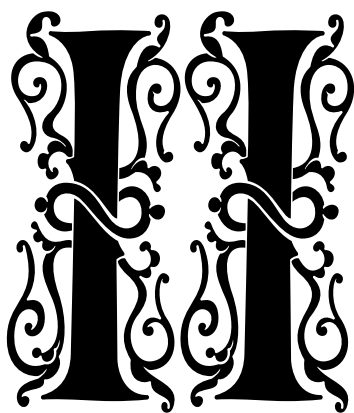
Çehresi solgun, gözleri çukurda, ağladığında gözünden yaş gelmez, gözleri ne kadar kırmızı ve şişse, ondan o kadar korkulmalı. Bedeni yorgun, bacakları titrek çünkü şeytan daima sırtına biner. Saçları dağınık, kıvrık, taranmamış ve iğrenç örgülüdür. Kollarında morluklar vardır çünkü bunlar şeytanın veya kötü ruhların onunla dans ederken ve gece yatmalarında, en çok tuttuğu yerlerdir [...] en bariz işaretleriyse sırtlarında dağlanmış haç damgası görülmesidir, bunu bir nevi kutsal haç ile alay etmek için şeytan kıcıyla vurmuştur.

Alpenburg, 1857: 256d.

Isa çarmıha gerilirken onu utandırmak için tamamen soydular. Bir cadı, ona acıdı ve şalını verdi. Sonra İsa konuştu: “Günahlarını bağışlayamam çünkü onlardan pişman değilsin. Ama her zaman insanlardan gizli kalsınlar.”

Bu nedenle, bir cadıyı tanımak zordur...

Engizisyon mahkemeleri ilk başlarda heretik inançlıları yargılamak, günahlarından arındırmak amacı taşıyor ve halk arasında yer yer yaşamaya devam eden paganizmle mücadele etmeye çalışıyordu. Engizisyonun bu işlevi, daha sonra Almanya’da başlayıp tüm Avrupa’yı kasıp kavuracak bir cadı avına dönüştü. Halk şifacıları ve büyücüler, heretik kâfirler olarak yaf-talanıp “günahlarından arındırıldılar.” Günahlardan arınmanın en iyi yolu ise yakılarak idam edilmektir.


~~~~~  
BLOCKSBERG DAĞI  
~~~~~

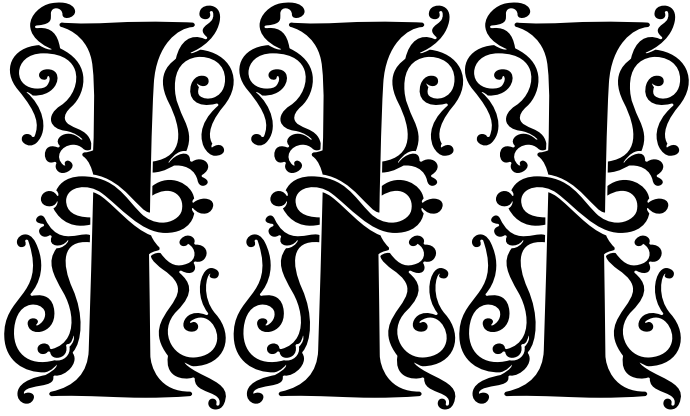

Tekinsiz Mekânlarda Cin Düğünü, Hexentanz,
Ruhlar Alayı ve Soğan Kabuğu

“Üçevler’in yaylasında bir cin düğünü gördüm
Elif Kari’ya anlattım gözlerimi ısırdı
Kulak zarımda vuruyor hâlâ o meşum kudüm
Göz kırpınca geçen bir an sanki beş bin asırdı.”

Bahadırhan Dinçaslan’ın “Cin Düğünü” şiirinden.

 in düğünü motifi Türk folklorunda sıkça rastlanan motiflerden biridir. Tespit edilen birçok memorat örneğinde insanların geceleri dağ başı, orman, mezarlık gibi ıssız ve tekinsiz mekânlarda yaşadıkları karşılaşmalardan söz edilir. Cinlerin düğün alayı hâlinde; ata binmiş bir gelinle geçişleri, ahır, harabelik, mezarlık gibi yerlerde davul zurna eşliğinde düğün yapmaları, karşılaştıkları insanları düğünlerine davet etmeleri ve onlara izzetüikramda bulundukları inancı yaygın bir inanıştır. Bazı anlatılara göre cinler sadece çarşamba günleri düğün yaparlar ve eğer insanlar da çarşamba günü düğün yapar da cinlerin düğününe denk gelirlerse, insan gelin hasta olur. Düğünü olan cin gelin eğer çirkinse, çarşamba günü düğün yapan insan gelin çarpılır.

Anlatılara göre cinlerin düğününe denk gelen kişi oradan kaçıp kurtulur yahut bir davetle düğün alayına dâhil olarak sabah ezanına kadar cinlerin meclisinde bulunur ve onlarla eğle-

SÜT ÇADILARI

Süt Cadıları

(Almanya)

Alman halk inançlarına göre cadılar bir baltayı sihirli sözlerle kütüğe sapladıktan sonra sapından süt akıtarak ya da farklı yöntemlerle komşularından süt ve tereyağı çalabilir. Bu tip cadılara “Milch Zauberer” (Süt Büyücüsü) denilir. Komşulardan tereyağı çalmanın bir başka yolu, yayığa ya da kullanılan diğer aletlere bir parça “cadı merhemi” sürmek ve “Her evden bir kaşık,” diyerek yayığı çalkalamaktır.

Eğer bir köylünün ineği hastalanıp verimsizleştiyse civarda bir cadı yaşadığına hükmedilirdi. Engizisyon insanları öyle korkutmuştu ki insanlar başkalarının hayvanlarına dokunmaktan, ahırlarına yaklaşmaktan ya da bir çocuğun başını okşamaktan ve bir elma ikram etmekten imtina etmeye başlamışlardı, çünkü zehirli elmalar cadıların alametifarikası idi.

GRUD CADISI

Alman halk inançlarına göre Drude, uyuyan erkekleri ve yeni doğmuş bebekleri rahatsız eden bir çeşit dişi iblistir. Anahtar deliğinden, hatta en küçük çatlaklardan bile evlerin içerisine sızabilir, kâbuslara neden olur ve eziyet ettiği insanların hayatlarını mahvetmekten keyif alır.

On altıncı yüzyılda “Drude” kelimesi genel olarak cadı anlamında kullanılsa da Drude, diğer cadı çeşitlerinden daha korkunç ve sinsidir. Gündüzleri kendini gizlemek için ev halkından birinin bedenine saklanabilir, bunun için genellikle bakire genç kızların bedenlerini seçer. Gece olduğunda saklandığı bedeni terk ederek insan, hayvan ya da sadece duman formunda musallat olduğu kişinin yanına gider ve göğsüne oturarak onun kâbuslar görmesini sağlar.

Birine musallat olmuş bir Drude'dan kurtulmanın tek yolu, onu kandırarak masum bir hayvanın bedenine sokabilmektir; daha sonra bu hayvan öldürülür, böylece Drude yok olur. Onlardan sakınmak için beş köşeli bir yıldız olan “Drudenfuss” gibi demirden yapılmış büyü, koruyucu tılsımlar kullanılmalıdır.

Drude, istisnai durumlarda insanlara yardımcı da olabilir. Türk halk inançlarındaki Karakura'ya benzer şekilde yetişkin erkeklere uykuda gelen şeytani bir varlık olma özelliğinin yanı sıra yeni doğmuş bebeklere olan ilgisi ile Alkarısı motifine de benzer.

Drude motifi, Cermen mitolojisindeki Freyja ve Valkürlerle de bağlantılıdır. Efsaneler onların vahşi ava katıldıklarından bahseder. Drude belki de Hristiyanlık öncesi anne ve bebeği korumak üzere gelen bir ruhtu ve Hristiyanlığın gelişiyle tüm pagan inançları gibi şeytanın tarafına itildiler. İnanca göre bebek, vaftiz edilene kadar güvende olmayacaktır, çünkü Drude, bebeği, şeytanın vaftizi ile kutsamak ister ve dirençle karşılaşırsa öfkelenecektir.

DEĞİŞEN BEBEK

“Monstrum in fronte, monstrum in animo.”
 (“Yüzü canavarca olanın ruhu da canavarcadır.”)

Avrupa folklorunda sıklıkla değiştirilmiş çocuklardan bahsedilir. Kötü ruh, ailenin çocuğunu alarak yerine bir “ucube” bırakır. Alman anlatılarında buna “Wechselbalg”, yani değiştirilmiş bebek denir. Fiziksel ya da zihinsel engelli çocukların iblislere ait olduğuna inanılırdı.

Bir bebeğin değiştirilmesini önlemenin tek yolunun vaftiz etmek olduğuna inanılır; bu yüzden vaftiz için acele edilirdi. Bu boş batıl inançlar yüzünden Avrupa’da farklı görünen birçok insan cadı avlarına kurban gitmiştir.

KARA ÖLÜM VEBA

Førnesbrunen

(Norveç)

F 378 sonbaharında Norveç'e ulaşan Kara Veba yüzünden çok fazla insan ölmüştü.

İnsanlar vebanın kara saçlı, kara gözlü bir kadın olduğuna ve onun dağdan indiğine inanmaktaydılar. Koltuk altında taşıdığı kara kaplı bir defterde öleceklerin isimleri yazılıydı. Eğer kadın bir beldeye gelip oturur ve defterine bakmaya başlarsa çok fazla can kaybı olacağına, eğer basitçe göz gezdirip giderse o bölgede fazla ölüm olmayacağına inanılırdı.

Møsstrand, vebanın çok fazla can kaybına neden olduğu bir yerdi. Møsstrand'da bir kilise olmadığı için ölüler uzak bir yer olan Rauland'daki kiliseye taşınıyor ve oranın mezarlığına gömülüyorlardı.

Ölülerin taşınması işini ise Førnes Çiftliğinin zengin sahibine ait bir at olan Førnesbrunen yapıyordu. Bu doru at öyle zekiymi ki bir süre sonra yolu çabucak öğrendi. Ölüleri atın çektiği kızığa yatırıp serbest bıraktıklarında o gideceği yeri biliyor, ormanları ve bataklıkları aşarak doğrudan Rauland Kilisesi'ne gidip yükünü boşalttıktan sonra Møsstrand'a geri dönüyordu. Her seferinde kilisenin yakınındaki tepenin üzerine vardığında yüksek bir sesle kişniyor, onu duyan rahipler kiliseden çıkarak cesetleri ondan teslim alıyorlardı.

Bu zor iş zavallı atı çok fazla yıprattı, ölülerin çokluğu yüzünden gece gündüz sürekli çalışıyor, bu yüzden de

QI

~~~~~  
VAHŞİ AV  
~~~~~

Herlechin's Hunt

Normandiya'daki Saint-Evroutl Manastırı'nda tarih üzerine çalışmalar yapan İngiliz keşiş Orderic Vitalis, başka bir rahibin başından geçen ilginç bir olayı tarihe not düşmüştü.

Orderic Vitalis'e göre Bonnevalli Walchelin adlı bir rahip, gece yarısı hasta bir adamın ziyaretinden tek başına dönerken azap çeken ruhların korkunç bir güruhuyla karşılaştı.

Kafilenin başında, ellerinde yağmacı haydutların kullandıkları cinsten çuvallar olan atlılar bulunuyordu. Bu ruhların ardından, her biri iki yanında iki zebaninin eziyet ettiği beş yüz kişilik bir grup insan geldi.

Daha sonra, eyerleri üzerinde çırpınan ve etleri kızgın çivilerle çivilenen atlı bir kadın birliği geldi. Kadınlar geçtikten sonra rahip, din adamlarının ruhlarıyla karşılaştı.

Orderic, bu adamların da cezalandırıldıklarını belirtse de halleri hakkında hiçbir kanlı ayrıntı vermiyor. Sonunda, Walchelin, şiddetli acılarla cezalandırılan büyük bir şövalye ordusuyla karşılaştı, hatta kafilenin sonlarına doğru birkaç yıl önce ölen erkek kardeşini bile gördü.

Bu ürkütücü karşılaşmasının kanıtı için binicilerden birinin atını çalma girişimi başarısız olan Walchelin, gördüklerinden sonra, bir hafta kadar hasta yattı. Sonunda iyileşince Lisieux'a döndü ve her şeyi bağlı olduğu piskoposa bildirdi.


~~~~~  
KURĞ ADACILAR VE KURĞLAR  
~~~~~

“Homo homini lupus.”
(“İnsan insanın kurdudur.”)

Kurt adamlarla ilgili rivayetler, birçok halkın esatirinde yer almış; kurt bazen korkulan bazen de saygı duyulan bir motif olarak halk anlatılarını süslemiştir.

Eski Alman batıl inançlarına göre bir evde yedi kız varsa biri mutlaka peri, yine yedi oğlan varsa biri kurt adam olurdu.

Fransız, Alman ve Slav halk inançlarına göre, dolunay çıktığında kurdun ayak izinden su içen kişi kurt adama dönüşür. Türk masallarında da kurt ya da geyik izinden su içerek dönüşüme uğrama motifi görülür.

Arjantin’de ailenin yedinci oğlunun “El Lobison”, yani kurt adam olacağı inancı vardır. Evin yedinci oğlunu devlet başkanı vaftiz eder. Bu uygulama ilk kez 1907’de batıl inancı bitirmek için yapıldı, 1973’te yasa hâline geldi. En son 2014’te Cristina Kirchner “bir Yahudiye” vaftiz anne olmuştu.


~~~~~  
HAYALETLER  
~~~~~


Fırtınaların Hayalet Gemisi

Uçan Hollandalı

(Denizci Efsanesi)

Güney Afrika kıyılarındaki Ümit Burnu'nda seyreden gemiciler sıklıkla hayalet bir geminin söylentileriyle ürperirlerdi. Denilene göre fırtınalı havalarda, özellikle gece yarısı büyük bir gemi, parlak ışıklarla belirir ve fırtınanın tam kalbinde uçarak hızla yol alırdı.

Bir zamanlar, bu hayalet geminin mürettebatı öyle mücrim korsanlardı ki sonunda lanetlendiler ve gemilerinde salgın hastalık baş gösterdi. Kaptan ve tayfa perişan hâlde sığındıkları her limandan kovuldular ve hepsi hastalık nedeniyle can verdi.

Uçan Hollandalı adı verilen bu geminin kaptanı Davy Jones ve mürettebatının ruhları lanetleri kaldırılınca dek okyanusta dolaşmaya mahkûm oldular. Bir rivayete göre Kaptan Davy Jones'un ruhunun yedi yılda bir insan biçimine dönerek karaya çıkması ve bir kadının kalbini kazanarak evlenmesi gerekmekteydi, çünkü Şeytan'ın Davy Jones'a laneti kaldırmak için sunduğu tek seçenek buydu.

FAUSTIYEN HİKÂYESİ

“Qui iuxta me est, iuxta ignem est.”
 (“Bana yakın olan, ateşe yakın olur.”)

Şeytan’la Pazarlık ve Sanat

Gerek mitler gerekse kurgu eserlerde kendine önemli bir yer edinen kötülük ve onun en büyük temsilcisi Şeytan, insan için daima karşı konulamaz bir çekiciliğe sahip olmuştur. Şeytan, insan zihninin karşılaştığı en büyük muammadır ve zihnimizde o kadar büyük bir yer edinmiştir ki zaman bize ne öğretirse öğretsin, onun yerinden kovulması son-
suza dek imkânsızdır.

Sanatta oldukça eski bir karakter olan Şeytan, belki de sanatın kendisi kadar eskidir. İlk atalarımızın Cennet’ten kovuluş öyküsünde ona rastlanır ve o günden itibaren sanatın birçok alanında çeşitli biçimler ve işlevlerle daima karşımıza çıkar.

İnsan ile Şeytan veya karanlık tarafın bazı unsurları arasındaki sözleşme kavramı, binlerce yıldır çeşitli anlatılarda varlığını sürdürür. Genellikle anlatının temel iskeleti, insan ruhunun olağanüstü kazançlar karşılığında takas edilmesiyle ilgilidir. Dönem, kültürel yapı ve baskın inanç sistemine göre değişiklik gösterse bile alışveriş daima iki taraf arasında gerçekleşir: ruhun varlığı ve onun pazarlık değerine inanan insan ile karanlık tarafın temsilcisi.

DOĞA RUHLARI

Frau Holle

(Almanya)

Alman folklorunda Frau Holle, beyazlar giyinmiş, iyilik-sever, yaşlı bir kadın olarak tasvir edilir. Ancak bazen de vahşi ava öncülük eden kötü bir ruh olarak görülür. Meißner Dağı'nda bulunan bir gölette yaşadığına inanılan Holle Ana, kendisine saygı gösteren kadınların yardımcısı olarak bilinir.

Frau Holle, tembel insanlardan hoşlanmaz. Eğer bir kadın ip eğirirken tembel hareket ediyorsa, onun eteklerini kirletir, iplerini dolaştırır ve eğirme işinin bitmesine izin vermez. Çalışkan kadınlar ise onun sayesinde sabah kalktıklarında bobinlerinin sarılmış olduğunu görürler.

Frau Holle inancı, paganizmden kalma eski bir doğum tanrıçası olabilir ve belki de Cermen mitolojisindeki Hildr adlı Valkür'le ilişkilidir. Dünyaya yeni gelecek ruhların bu göletten geldiklerine inanıldığından, gölette yıkanan kadınların sağlıklı ve doğurgan oldukları düşünülür.

Frau Holle'ye tazim edilmezse, çocuk bir şekil değiştirici olarak dünyaya gelebilir. Frau Holle'nin göletin dibindeki eşsiz bahçelerde yetişen çiçekleri ve meyveleri olduğuna, kendisine saygı gösterenlere bu bahçelerde tatlılar ve çörekler ikram ettiğine inanılır.

Düzenli insanları seven Holle Ana'nın kendisi de evinde temizliği sever. Kar yağdığında insanlar, "Holle Ana yataklarını havalandırıyor," derler, çünkü efsanelerde Holle Ana, evini temizlemesini istediği kızlara "havada kuş tüyleri uçuşana kadar" yatakları silkelemelerini söyler.


~~~~~  
SU RUHLARI  
~~~~~

Bäckahästen

Bäckahästen, İskandinav folklorunda mitolojik bir su atıdır. Sisli havalarda nehir kıyılarında görülür. Güzel-liği karşısında sersemleyen ve ona binen kimse artık inemez ve nehre dalan at, onu boğar. Bu sinsi yaratı-ğın kurbanları genellikle çocuklardır. Bäckahästen, çocukları bir süre üzerinde gezdirdikten sonra nehre dalarak onları öldürür. İskandinav mitolojisinde Näck, Nøkk veya Nixie olarak bilinen, şekil değiştirebilen şeytani su ruhlarındandır.

XIII

~~~~~  
CÜCELER  
~~~~~

Nisse

Iskandinav halk inançlarına göre Nisse, çiftlik evlerinde ve ahırlarda yaşayan koruyucu bir ruhtur; yaşlı ve sakallı, köylü kıyafeti giyinmiş bir cüce olarak tasvir edilirler. Eğer saygı görürlerse aileyi ve hayvanlarını kötülüklerden koruduklarına ve iyi şans getirdiklerine inanılır. Ahırda özellikle beğendikleri atların yelesini örer ve onlara fazladan yem verirler, sevmedikleri hayvanlara ise kötü davranabilirler.

Far Darrig, İrlanda folklorunda kırmızı giysiler giyen cüce cinlerdir. Ayakkabı cini Leprechaun gibi şakacıdır, fakat Far Darrig'in şakaları ölümcüldür. Ormanda insanlara pusu kurar ve ölümle sonuçlanan eşek şakaları yaparlar.

Birçok kültürde olduğu gibi Türk halk inançlarında da ev ve ahır ruhlarına rastlanır, genellikle birbirlerine karıştırılsa da aslında farklı iki ruh olan ev iyesi ve ahır iyesi bunlardan yalnızca ikisi. Ahır iyesi de İskandinavların Nisse'si gibi ahırda sevdiği atların yelesini örer, ineklerin kuyruklarını tarar, sevdiği hayvanlara iyi bakar fakat sevmediklerini öldürebilir, özellikle kara renkli hayvanları sevmez. Saygısızlık edilip gücendirilirlerse zarar verebilir ya da ahırını terk edip uğursuzluğa sebep olabilirler. Yangınları, doğuran hayvanları ev sahibine haber verirler.

Ahır iyesi inancı Türk dünyasının birçok yerinde görülür, Anadolu'da İslamiyet etkisiyle bu iş cinlere bırakılmıştır. Köylerde ahırları sahiplenene, atların yelesini ören, hayvanların doğumunu haber veren, camı tıklatıp yangın için uyaran cin anlatılarının temeli ahır ve ev iyeleri inancıdır.

NORDİK ANLAĞILAR

Wodan ve Frija

(Bavyera)

Bir zamanlar geniş topraklarda hüküm süren bir kral ve kraliçe vardı, ikisi de büyü hususunda çok bilgiliydiler. Tüm elementler onların elinde eğilip bükülebilir, bir hamur gibi şekil alabilirdi. Kralın adı Wodan'dı, kraliçeninki ise Frija.

Kral uzun sakallı, heybetli bir adamdı ve gözleri o kadar ateşliydi ki gözlerine bir kez bakan kör olurdu. Kral genellikle yarı çıplak gezerdi ve sadece beli örtülüydü. Belindeki örtü dökme demirden sihirli bir kemer tokasıyla bağlıydı ki aslında kral, tüm kudretini bu sihirli kemer tokasına borçluydu. Wodan'ın kemeri oldukça muhkemdi ve o istemezse yerinden çıkarılamazdı. Kralın kalçası ve omuzları da öyle genişti ki bu kemeri aşağı ya da yukarı sıyrıp çıkarmak da mümkün değildi. Wodan ne zaman bir hüküm verecek olsa kendisini tamamen örten bir pelerin giyerdi.

Kraliçe Frija ise şimdiye kadar görülen en güzel kadındı. Kocasını gibi o da belinde sihirli bir kemer taşıyordu. Sarı saçları o kadar gür ve uzundu ki bir palto gibi kendisini tamamen örtebiliyordu. Kraliçe yalnızca içinde bir çeşit bal şarabı bulunan bir kuyudan içerdi. Şarap almak için kuyuya eğildiğinde saçları güneş ışığında parlıyor ve kolları kar gibi bembeyaz görünüyordu.


~~~~~  
TÜRKLER  
~~~~~


Bâb-ı Âli Nasıl Savaş İlan Eder

Büyük sultan savaşıma karar verdiğinde, yeniçeri ağası bu kararı Bâb-ı Âlî'ye borazan sesi eşliğinde duyurur. Hemen ardından şehirde sadece savaş konuşulur ve imparatoru öven zafer şarkıları söylenir. Tüm esnaflar ve zanaatkârlar bu günde imparatora bir hediye vermeyi taahhüt ederler ve böylece ilk günün kutlamaları sona erer.

Ertesi gün, hediyelerini getiren Türkler şehrin en önemli sokaklarında bir geçit töreni düzenler. Bu tören aşağıdaki sırayla gerçekleşir: İlk olarak, süslü bir deve üzerinde ilerleyen bir efendi yüksek sesle Kur'an'dan ayetler okur. Ardında gençlerden oluşan bir grup onu takip eder ve ilahiler okur. Peşi sıra, üzeri otlarla kaplı, tarlasını eken bir köylüyü taklit eden uzun bir adam yürür. Ona buğday başakları ve oraklar taşıyan çeşitli çiftçiler eşlik ederler.

Daha sonra, öküzler tarafından çekilen bir kağnya sıra gelir; üzerinde yanan bir fırın ve yarı çıplak iki insan yer alır. Bunlardan biri zaman zaman fırından çıkardığı ekmekleri halkın arasına atar; halk da bunu büyük bir hevesle yakalamaya çalışır. Bu arabayı, en kalabalık olan fırıncı birliği izler. Hepsisi en iyi kıyafetleriyle çift çift yürür ve her biri başlarında bir sepet ekmekle peksimet taşır; en arkada ise iki soyтары gelir. En komik şekilde giyinmişlerdir ve halkı çeşitli şakalarla eğlendirirler.

Ardından, tüm zanaatkârlar müzik eşliğinde gelirler ve mesleklerini gösteren işaretler sergiler. Kürkçüler en